

1937

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

მშობობრვა



1937

№12



ოქტომბრული

№ 12
დებემბერი
1937 წ.

საბ. კ. კ. (ბ) ც. კ-ის ბაზ. „კომუნისტი“
რედაქ. მისამართი: ტფილისი, გრიბოედოვის ქ. № 34
ტელ. № 3-22-61

საბ. ა. ლ. კ. კ. ციკას და საბ. განსახკომის ირეთმეზრი ორბანო

შინაარსი

1. სიკვდილი ქიროში	33-1
2. გიორგი ძუჩინიძე,—ნაძვის ხე (ლექსი)	2
3. ლილია მშხაძე,—ნაძვის ხე (ლექსი)	3
4. გიორგი კახაიძე,—ვიმღერებ და წავიკითხავ! (ლექსი)	4
5. შალვა თაბუკაშვილი,—შოთამ ვაიმარჯვა! (ლეგენდა)	5
6. იასაშვილი,—საჩუქარი (ლექსი)	6
7. ბაზილინა,—შადღება ახალწლისათვის (ლექსი)	7
8. შალვა მახინავაშვილი,—ბეჭემოტთან ბრძოლა (მოთხრობა)	8
9. სანდრო შლენდერი,—ნაჩუქარი ჯობი (ლექსი)	10
10. არჩილ დავითიანი,—შო მღვიმელი (წერილი)	11
11. პარმენ ხანიშვილი,—ფლამინგო (წერილი)	13
12. შლ. კახიანი,—ფთარი (ნარკვევი)	14
13. ნიკო კაცოშვილი,—დროზერა (ნარკვევი)	15
14. თამარ შავთავაშვილი,—მეგობრებო ხელი ხელს (ნოტი)	16
15. გ. შავთავა,—გამოცანები (გასართობი)	გარეკანის მე-3 გვ.
16. „ვატიმინიქიდანი“,—შემთხვევა ტყეში (გასართობი)	მე-4 გვ.

ყლის მხატვრობა ეკუთვნის მხატვარ ირ. გეგნერს.
ფორნალი ვაფორმებულია მხატვარ ივ. ჯაფოშვილისა და ირ. გეგნერის მიერ.

პ/მგ. რედაქტორის, მაგიერ ლ. ზინინაძე

გადიცა წარმოებას 2/XII-1937 წ.
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 21/XII

ქალაქის ზომა 60X92
ფორმათა რაოდენობა 20 გვ. 9¹/₂X14



სამი წელი შესრულდა მას შემდეგ, რაც ხალხის საზოგადოებრივი მტრების ტყვიამ ვერაგულად მოკლა სერგეი პიროვის ძე კიროვი. შესანიშნავი და ბრწყინვალე კიროვის ცხოვრება, იგი მაგალითია მომავალი თაობის აღსაზრდელად.

კიროვი ეოცხოვრებას მშრომელთა გულსა და სხვენაში, როგორც შეუღრეკელი სტალინელი, როგორც უშიშარი პროლეტარული რევოლუციონერი, როგორც შეუღრეკელი მებრძოლი ლენინ-სტალინის საქმის ყველა მტრის წინააღმდეგ.

კიროვის ღრმა მშობლიური სიყვარული უყვარდა ზვენი ბენდიერი ჰეგნის ბავშვები. როცა მას თავისუფალი ღრო ჰქონდა, ბავშვებს იზარებდა თავისთან, ან მათთან მიდიოდა სკოლებში და ეცნობოდა მათი ცხოვრებისა და სწავლის პირობებს.

1934 წლის გაზაფხულზე ლენინგრადის ქარხანა „მეტალისტთან“ არსებულმა პიონერთა რაზმმა საგზაფხულო გამოსვლების მოახლოებასთან დაკავშირებით წერილი გაუგზავნა ამხანაგ კიროვს. ამ წერილზე კიროვმა პიონერებს ასე უპასუხა:

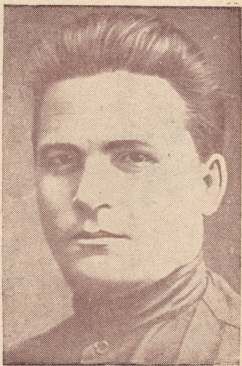
„მურავილედ გისურვებ წარმატებით დაამთავროთ სსსრკ-ის წელი. დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენი კოლექტივის ყველა წევრი გადავა შემდეგ კლასში „ფრიადი“ და „კარგი“ ნიშნებით, ხაფხულში კი გაამარჯვრეთ თქვენი ჯანმრთელობა ბანაკებში, მოედინებთ, ქალაქგარეთ, მოკიდეთ ხელი ფიზკულტურას, გამოაწრთეთ თქვენი კუნთები, თქვენი ჯანმრთელობა, რომ მომავალ წელს უკეთესად ისწავლოთ.“

კომუნისტური სალაპით ს ა ი რ ა ვ ი

კიროვის წერილმა ბავშვები ძალიან გაახარა. მთელი კოლექტივი შრომობდა, რომ კიროვის წინაშე არ შერცხვნილიყვნენ. პიონერრაზმში 37 ბავშვი იყო, და ამხ. კიროვის წერილის შემდეგ მთელი კლასი წარმატებით გზავიდა მეზოთე კლასში.

სასწავლო წელი რომ დამთავრდა, სკოლაში დღესასწაული გაიშართა, ბავშვებს კიროვი ესტუმრათ. ისინი შემოეხივივნენ საყვარელ ადამიანს, მოუთხრობდნენ თავიანთ ბედნიერ ცხოვრებაზე, თავიანთ სიხარულზე და წარმატებაზე.

ერთხელ, სრულიად შემთხვევით, კიროვმა გაიგო, რომ ძერცინსკის სახელობის საქსოვ ფაბრიკაში (ლენინგრადში) მომუშავე ერთერთი მქსოველ ქალს ხუთი წლის ბიჭი ჰყავს, რომელიც დაავადებულია ძველების კლექტით. საჭირო იყო ხანგრძლივი მკურნალობა. კიროვმა გაიგო თუ არა ეს, იმავე დღეს გაგზავნა ფაბრიკაში თავისი მდივანი, მოამძვინა ბავშვის დედა...



გავიდა ხანი, და კიროვის მზრუნველობის შედეგად ეს ბავშვი საცხებით გაჯანსაღდა.

ასე ახლოს იღვა კიროვი ბავშვებთან, ასე მშობლიური გრანობებით ეპყრობოდა მათ.

კიროვი ეოცხოვრებას მშრომელთა გულსა და სხვენაში, როგორც შეუღრეკელი სტალინელი, როგორც უშიშარი პროლეტარული რევოლუციონერი, როგორც შეუღრეკელი მებრძოლი ლენინ-სტალინის საქმის ყველა მტრის წინააღმდეგ.

8002



ნადვის

ეს რა არის?
დედავ, დედავ
რა მორთულია
ეს ნადვის ხე;
ნუთუ რასაც
თვალით ვხედავ
ამ ტოტებმა
გამოისხეს?



შ ე ხ ე:
როგორც ღრუბლის
ქულა

შეფუნთულია
თოვლის კაცო;
ცივიც ტყიდან
აქ მოსულა,
კუდაბზიკობს
ანცხე ანცი.



ცხოველების
მთელი წყება
და ფრინველთა
კრელი, ჯარი

აქ, ამ ნადვებზე
იმყოფება,
ტყე-ნადვანარი
აქ თუ არი?!

—
რა გინდათ, რომ
აქ არ იყოს:
სასუსნავი,
მოსართავი;
ყოყლოჩინა
ჩვენს „ყიყლიყოს“
ყვინივით
მოაქვს თავი.



რა ზვინია,
უჰ, რა ზვინი,
სახალწლო
ხილეთლის:
ფორთოხალი,
მანღარინი,
ნამცხვარი და
ტკბილეთლი.

—
ფოჩიანი კამეტები,
ოქროს თევზი,
— თუ ჩურჩხელა, —
ერთმანეთში არიყულა,
თავს გვაწონებს
თითქოს ყველა.

მე თუ მკითხავთ,
ხილს კი არა,
ავირჩევდი
წიგნებს,
ავტოს
და სკოლაში,
ვიდრე ზარას



ზამორეკდეს
ღილით კატო, —
თავის დროზე
მივიყვანდი
ვინც შორს ცხოვრობს,
ან ვინც ზანტობს;
არასოდეს არ

ვივლიდი

გაბღინძოლი,
მარტოდმარტო.



ვიშ, ბაღღებო,
რა ტურფაა,
რა მორთული
ეს ნადვის ხე!
ნუთუ ჩვენი საჩუქრები
ამ ტოტებმა გამოისხეს?



სალამი ნაძვის ხეს,
ჩვენს ტურფა პირიშხეს,
რა თეთრი მანდილით
მორთულა ამ დილით!
კაბა აქვს ატლასის,
ლილეები აღმასის,
თვალეების ციმციმით
გვიშხერს და გვიცინის.

გამარჯობა, ნაძვის ხევ,
თმაშუქტურა პირიშხე!
ეს რა მოგიტანია
აკიდული მკლავებზე?
ამდენი საჩუქარი,
ვაშლი, თხილი, ბიები,
ფორთოხალი, ჩურჩხელა,
მარგალიტის მძივები,
ლალ — ფირუზის კაკები,
სალამური და თარი...
ვენაცვალე შენს გამჩენს,
რა კარგია ზამთარი!
შარშან ამ დროს, ლამაზო,
თოვლის გუნდი გეყარა.
გახსოვს? ჩიტმა პატარა

თავი შემოგაფარა.
ხომ არ დარდობ იმ ამბავს
ჩაფუთენილი ფარჩებში?
გაუიხაროთ: ამ ზამთარს
ჩვენს დარბაზში დარჩები.
არც ქარბუქი მოგაწყენს,
არც თოვლქუყაპის დინება,
დღით მოლხენილს, ნავახშმევს
ტკბილად ჩაგეძინება.
კვლავ სიმღერა — ალერსში
იმ ტყეს ვინ მოიგონებს...
შეხე, აგერ პოეტი
გიწერს ლექსის სტრიქონებს.

კიდევ მოვა სხვა სტუმარი,
ჩამოგართმევს ხელს.
გეტყვის: დიდხანს მოველოდი
ძვირფას „სანატრელს“.
ვის ახსოვდი...
ვინ უმღერის
ტყეში ნაძვის ხეს!
— გამარჯობა, თეთრქათიბა
ტურფა პირიშხე!





გიორგი კახანიძე

ვიმღერებ და წავიკითხავ!



ჩემს ტოლებში დღეს მეც ვაშბობ
სიყვარულით შოთას სახელს;
მეც ვცნობილობ შოთას სურათს,
შოთას წიგნიც ჩვენსას ვნახე.

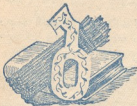
გაკვირვებით რომ ვუცქერდი,
— გაშალეო, — დედამ მითხრა...
გადავფურცლე, მომეწონა,
მაგრამ კი არ წამიკითხავს.

დაეხურე და გაუღიმე
გაცინებულ დედის თვალებს;
თან შემრცხვა და, აი, მინდა
გაუიზარლო დიდი მალე!

მაშინ „ვეფხისტყაოსანსაც“
არ დაეხურავ დიდხანს, დიდხანს
და ხმაშალდა შოთას სიტყვებს
ვიმღერებ და წავიკითხავ! —

—

შოთამ კაიძარჯვა!



უზის გაფრენასაც კი ვაიგონებდით, ისეთი სიხუმე იყო. ბავშვები მოუთმენლად ელოდნენ, თუ რას უამბობდა მათ ძია გოგი შოთა რუსთაველის შესახებ...

— თქვენ იცით, ბავშვებო, რომ წელს 750 წელი სრულდება შოთა რუსთაველის დაბადებიდან და მთელი საქართველო კავშირი ზეიმობს ამას. შოთა ძალიან დიდი მწერალია, მისი „ვეფხისტყაოსანი“ შესანიშნავი წიგნია, და ამიტომაც არის, რომ მშრომელ ხალხს უყვარს შოთა რუსთაველი. აი, ახლა ვიამბობთ ერთ ხალხურ თქმულებას შოთას შესახებ. აბა დავიწყოთ...

დიღუბის მინდორი ხალხით იყო გაქვდილი, აქ მოეყარათ თავი გამოჩენილ რაინდებს, ქალებს, ბავშვებს. აქვე იყო თამარ-მეფეც. პოეტ შოთა რუსთაველს „ვეფხისტყაოსანი“ დაესრულებინა და მის პატივსაცემად დღეისათვის შეჯიბრება დაენიშნათ დიღუბის მინდორზე. ერთმანეთს უნდა გასჯიბრებოდნენ ჯირითში, მშვილდ-ისრის სროლაში, თარის დაკრაში, ცეკვაში, სიმღერაში...

დაიწყა შეჯიბრება. ხალხი ტაშით აჯილდოვებდა გამარჯვებულებს.

შოთამ თავი ისახელა ჯირითში, ის თვალწარმტაცად მოაქროლებდა ცბენს და სხვა მხედრები უკან მოიტოვავ.

მერე თარის შესანიშნავი დაკრითაც გააოცა იქ მყოფნი. ხალხი გუგუნებდა, ყველგან გაისმოდა შოთას ქება-დიდება. გამარჯვებულებს ჯილდოები ჩამოუირიგეს—ძვირფასი ხმლები, ხანჯლები, ხავერდის ქულაჯები.

ამის შემდეგ, თამარ-მეფის ბრძანებით, შიკრიცებმა მხამალლა გამოაცხადეს:

— საუკეთესო ჯილდოს, ოქროს გვრგვინს, მიიღებს ის, ვინც ისრით გახვრეტს ვაშლს, რომელსაც თამარ-მეფე დაიჭერს ხელშიო.

ეს რომ ვაიგონეს, ხალხში ერთი აურხაური შეიქნა.

— როგორ შეიძლება! — გაიძახოდნენ ზოგიერთები, — ვინ იცის, ერთიც ვნახოთ და ისარი თამარ-მეფეს მოხვდესო!

— არა, არა, ამაზე არავინ დათანხმდება! — ამბობდნენ საუკეთესო მსროლელები.

ქალებს ძალიან აინტერესებდათ, აბა რომელი რაინდი გახვრეტს ვაშლსო, და გაბრაზებულნი ამბობდნენ:

— თქვენ ვინ გკითხავთ, რომ გაიძახით არავინ დათანხმდებაო! რაკი თამარ-მეფეს სურს, თუ კარგი ვაჭაკები ხართ, ესროლეთ ისარი და გახვრიტეთ ვაშლიო.

საუკეთესო მშვილდოსნებმა მოილაპარაკეს ერთმანეთთან, მერე მივიდნენ და მოწიწებით უთხრეს თამარ-მეფეს:

— თქვენი დავალება ძალიან სახიფათოა, მეფეო; თუმცა ჩვენი ისარი მიზანს ყოველთვის ხვდება, მაინც არ შეგვიძლია ამ დავალების შესრულება. გთხოვთ სხვა რამეში შეგვაჯობროთ ერთმანეთს, ამ სახიფათო დავალებას კი ვერანაირად ვერ შევასრულებთ.

თამარ-მეფემ ღიმილით თქვა:

— ჩემი დავალება სრულიადაც არ არის სახიფათო. გონიერი კაცი ამ ამოცანის გადაწყვეტას ადვილად შესძლებს. აბა, ვინ გახვრეტს ისრით ჩემ ხელში დაჭერილ ვაშლს?

— მე, — მშვიდად თქვა რუსთაველმა.

ხალხში ჩოჩქალი შეიქნა.

— ხომ არ გაგვიღი, შოთა? — შეუძახეს აქეთ-იქიდან.

— კიდევ რომ გახვრიტოს ვაშლი, ისარს შეუძლია თამარ-მეფის უკან მჯდომი რომელიმე მანდილოსანი დაამარცხო.

— არ ესროლო, შოთა, გონს მოდი! — ეუბნებოდნენ რაინდები. შოთამ აიღო ისარი, მივიდა თამართან, რომელსაც ცერითა და სალოკი თითით ეჭირა ვაშლი, მარცხენა ხელი მოჰკრდა ვაშლს, მარჯვენათი კი ისარი დაჰკრა და გახვრიტა.

— შოთამ გაიმარჯვა! — ხმამაღლა წარმოთქვა თამარ-მეფემ.

ხალხი გაოცებული იყო, ვერ მიმხვდარიყვნენ, რას ნიშნავდა ეს. მაშინ, თამარმა განავრძო:

— მე დავავალეთ ისრით ვაშლის გახვრეტა, მაგრამ ხომ არაფერი მითქვამს, თუ რა მანძილიდან უნდა გაგვეფთებინათ ეს? თანაც ვამბობდი, სახიფათო აქ არაფერია მეტი. როგორც ხედავთ, შოთამ ადვილად გადაქრა ეს ამოცანა და ოქროს გვირგვინიც მას ეკუთვნის.

შოთას თავზე თვალწარმოტაცად აელვარდა ოქროს გვირგვინი.

— ვაშა შოთას, ვაშა! — გუგუნებდა აღტაცებული ხალხი...



იასამანი

თემოს საჩუქარი

მამამ თემოს შვილდ-ისარი გაუყეთა საგანგებო: ამიერიტ ნადირობის მძიმე საქმეს განაგებო. გაჰკრა თემომ და გამოჰკრა, დაიმშვენა იარაღი. გაღმა ტყვა სანადირო, გამოლომა კი — დიდი ბალი. ამბობს: უკან მოვიტოვებ როსტევისსა მისგან ზრდილი: ოცჯერ მეტსა დავხოც ნადირს მე — სპასპეტი¹ ავთანდილი. გაიარა და ბედურა

¹ ჯარის სარდალი

დაინახა უცბად ხეზე. ფიქრობს: ალბათ, წარმოდგენაც აღარა აქვს მას სპასპეტზე. დაუმიზნა და ესროლა, მაგრამ არ ჩანს ჩიტი მკვდარი. უფრო იმან გააკვირვა, რომ დაჰკარგა თვით ისარი! მამას სთხოვა: მიყიდეო კარგი თოფი, ის ტუმშრგვალი, სხვებმა ბევრი დახოცესო, მე ბედურად ვერ მოვკალი. „აი, შეილოო!“ — და თოფს მამა საყვარელ შვილს შესთავაზებს: „ჯერ არ ისვრის, თუმცა, მაგრამ სახლდა და დიდხანს გასძლებს“.

ბეჭემოცთან ბრძოლა



ილით აღრიანად გამეღვიძა. რალაც ხმაურმა გამაღვიძა. დიდი ხანია შევეჩვიე კურდღლეოვით ფრთხილ ძილს. ვანოს ისევე ეძინა. პატარა მაიმუნი. რომელსაც ჩვენ მანანა დავარქვეით, არსად ჩანდა. ნუთუ გაიპარა? შეჩვეული მაიმუნი აღმაიანს ადვილად არ დატოვებს, მაშ სად წავიდა? მდინარისაკენ გაღვიძედე. რა დიდებულად მოჩანდა ამომავალი მზის სხივებზე მისი აფერადებული ნაპირები! თვალი ვერ მოვაშორე. დილის ნიავეს სულიერი საჩუქარი მომიტანა: ყვავილთა სურნელოვნებამ და ფრინველთა ვალობამ დამატკბო და გამახარა...

მდინარის მოპირდაპირე მხარეს გამოჩნდა ანტილოპა-ბეიზას ჯოგი. ამ ლამაზმა ცხოველმა ბუნება უფრო შეამკო და დაამშვენა. ანტილოპებმა მდინარის პირას ნაევარდი დაიწყეს.

ანტილოპა-ბეიზას ცხოველთა სამეფოში სილამაზით ბადალი არა ჰყავს, მისი ქანდაკების მსგავსი ტანი მოქარგულ ხალიჩასავითაა აფერადებული. კისერი და ზურგი ოქროსფერი აქვს, თავი, ყურები, მკერდი და ფეხები—თოვლივით თეთრი. თეთრსა და ყვითელ ფერს ამშვენებს კუპრით შავი ზოლები და ხალები. ტანი შემოსილი აქვს მოკლე და ხავერდით მბზინავი ბეწვით, ხოლო კულზე კი გრძელი და აბრეშუმით რბილი თმა უდღლავს. თავი შემკობილი აქვს ძალიან გრძელი შავი რქებით. რქებს შუამდის ბრქვეილა ბეჭედები უფლის გარს, ზევით კი სარკესავითაა გაკრიალებული, თანდათან ვიწროვდება და ბასრი წვერით თავდება. ხორცი გემრიელი აქვს, უფრო გემრიელი, ვიდრე შველს.

ანტილოპებმა ერთხანს ინავარდეს, მერე კი შამბებში შეერიენ და თვალთავან მიეჯარნენ. ვანოს დავხედე. მზის სხივები ფოთლებში ჩამოპარულიყვნენ და მეგობრის სახეზე კიაფობდნენ. ტუნებზე ღიმილი უთამაშებდა. არ გავადვიძე, აღბათ, ტკბილ სიზმრებს თუ ხედავს. დეე, იძინოს, რამდენიც უნდა, ამ მშვენიერ ბუნებაში.



მაგრამ სად არის მანანა? ხიდან დავაპირე ჩამოსვლა, რომ პატარა მეგობარი მომეტებნა. ნახევრამდის არც კი ვიყავი ჩასული, რომ ჩემი ფეხები შეებოდა რბილ და მოძრავ საგანს. შემკრთალმა ძირს ჩავიხედე. გოაცებული დავრჩი. უზარმაზარი ბეჭემოტი ჩვენს ხეს ზურგით მოჰყრდნობოდა და არხეინად ეძინა. რასაკვირველია, უკანვე ავტოკლი და ვანოს გვერდით გავჩნდი. ფრთხილად გავაღვიძე და საშიშროება ვაცნობე. მეგობარს ფერი ეცვალა.

— რა ვქნათ ახლა? — იკითხა შეშინებულმა.

— მეტი გზა არ არის, უნდა დავიცადოთ, სანამ დარბაისელი ცხოველი ინებებს გაღვიძებას და წაბრძანებას, — მიუთხე მე.

— მაშ ამ თავგასიებული ტყვეები ვყოფილვართ!

— ასე გამოდის, — ვანომ მიძიმედ ამოიხრა. არც მე ვიყავი კარგ გუნებაზე. ხის წვერიდან შეშინებული მანანა ჩამოცოცდა და ფოთლებში მიიმალა. ეტყობა, ამას უფრო აღრე შეემჩნია საარაკო ცხოველი და ზევით ავარდნილიყო. ახლა მიუხვდა: ჩემი გაღვიძება მანანას საქმე იყო.

ბეჭემოტი ძალიან მძლავრი ცხოველია, ამასთანავე მეტად ავგულიან და დაუნდობი. მართალია, ხორცს არა ჭამს, მაგრამ მასთან შეხვედრა ფრიალ სახიფათოა. ბევრი მონადირე გაუსრესია თავისი ბოძების მსგავსი ფეხებით.

თუმცა მე თოფით ვიყავი შეიარაღებული და ცოტაოდენი ტყვიებიცა მქონდა, მაგრამ ერთი ტყვია ბეჭემოტს ვერაფერს დააკლებდა, დანარჩენი ტყვიების დახარჯვას კი მოვერიდე, უფრო საჭირო შემთხვევისათვის შემოვიჩინებე. ერთი წუთითაც არ მაიწყდებოდა, რომ ამხანაგებს მოწყვეტილნი ვიყოფებოდით აფრიკის უღრან ტყეებში და შეიძლება უფრო მეტი საშიშროებაც მოგველოდა. გარდა ამისა, ჩვენ ხომ კვება გვინდოდა. მარტო ხილით დიდხანს ვერ გავიტანდით თავს, საჭირო იყო ცხოველის ხორცი, და ცხოველს ცარიელი ხელებით ხომ ვერ დავიჭერდით, აქ თოფი უნდა მოგვეშველებია.

ვიჯექით ხეზე, ვუტლიდით, როდის ინებებდა გაღვიძებას არამკითხე დარაჯი. ბოლოს, როგორც იქნა, შეინძრა, ერთი მძლავრად გააზმორა და მდინარისაკენ გაემართა მიძიმე ნაბიჯით. ჩვენ ფრთხილად ვიწყეთ ხიდან ჩამოსვლა, რასაკვირველია, მიმავალ ბეჭემოტს თვალს არ ვაშორებდით. ყურებაში გართულ ვანოს ფეხი დაუსხლტა და ხიდან ძირს ბრაგვანი მოიღო. ხმაურზე ბეჭემოტმა ყურები ცქერა და ჩვენკენ მკვირცხლად შემოტრიალდა. კარგახანს ეძებდა ცეცხლივით მოელვარე თვალებით უხილავ მტერს, მაგრამ რაკი ვერაფერი შეამჩნია, გზა განავრძო. ვიდრე მდინარეს მიადწევდა, ერთხელ კიდევ მოტრიალდა, რომ შეემოწმებინა, საფრთხე ხომ არ მოელოდა. საუბედუროდ, სწორედ ამ დროს შემასწრო თვალი, ხიდან რომ ჩამოვხტი. დამინახა თუ არა, დაალო თავისი საზარელი ხახა, საიდანაც მაჯის სისხო ეშვებმა გამოანათა, და ხარბით დაიღმუვლა. მე სწრაფად მოვიმარჯვე თოფი და საბრძოლველად მოვემზადე. ვანომაც ხანჯალი გაიძრო. ხეზე ასვლას მაინც ვეღარ მოვასწრებდით, ვერც გაქცევით ვუშველიდით თავს, — ბეჭემოტი აღვიღად დაგვეწყოდა. მეტი გზა არ იყო, საშიშ ცხოველს პირისპირ უნდა შევბრძოლებოდით.

ბეჭემოტმა ფეხით მიწას დაუწყო ცემა, ამით თითქოს გვანიშნა: მოემზადეთ, მოვდივარო. მაგრამ ჩვენ ისედაც მზად ვიყავით. ჯერ მიძიმედ წამოვიდა ჩვენკენ,



ამი წელი შესრულდა, რაც გარდაცვალა ბავშვების საყვარელი პოეტი შიო მღვიმელი. ჩვენი ბედნიერი ქვეყნის ბავშვები მას მოფერებით ძია შიოს ეძახდნენ.

საქართველოს რომელ კუთხეშიც მივალთ, ყველგან ვნახავთ ბავშვებს, რომელთაც გაზეპირებული აქვთ შიო მღვიმელის ლექსები.

რით უნდა აიხსნას ეს?

ეს უნდა აიხსნას იმ გარემოებით, რომ შიო მღვიმელს უპირველეს ყოვლისა უყვარდა ბავშვები, უყვარდა სულით, გულით, უყვარდა გრძნობით, მთელი არსებით. მართლაცდა შეუძლებელია ბავშვების ყურადღება და სიყვარული დაიმსახურო, თუ შენ თვითონ არ გიყვარს ბავშვები. „ძია შიოს“ მხოლოდ ბავშვების სიყვარული იტაცებდა, მხოლოდ მათთვის ამღერებდა თავის პოეტურ ქანარს, მხოლოდ მათ ჰქირსა და ღვინის იყო გართული. სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდის იგი ოცნებობდა:

„ვნატრობ: გამაძლე, ბუნება,
ბავშვების სიყვარულითა“.

შიო მღვიმელისათვის ბავშვების სიყვარული მისი სიცოცხლის პირველი მოთხოვნილება იყო, იგი არსებობდა ბავშვების სიყვარულით. ეს სიყვარული მას ახალ ძალას ჰმატებდა.

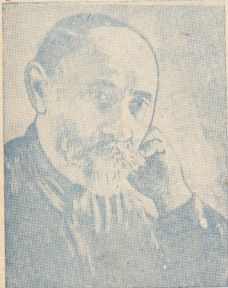
„მუდამ თქვენი სიყვარული
მამხნევეს და მასალკლდეებს“

— გულახდილად აღიარებდა პოეტი. შიო მღვიმელის შემოქმედებისათვის დამახასიათებელია სისადავე და თვალის მომპრელი სიმარტივე.

ადილი არ არის მარტივად, ბავშვებისათვის გასაგები ენით წერა. საჭიროა დაწვრილებით შეისწავლო ბავშვი, ბავშვის ხასიათი, საჭიროა ახლოს იდგე ბავშვებთან.

ანკარა ნაკადულივით მოლივლივებს შიო მღვიმელის ლექსები, იგი ერთნაირად გასაგებია ყველასათვის. არავითარი ბუნდოვანი, დამძიმებული სტრიქონები, არავითარი ზედმეტი ფრაზები. რამდენიმე სტრიქონით იგი ბავშვის თვალწინ მთელ სურათს გაშლის.

თავისი მარტივი ენით და სადა შინაარსით მიმზიდველია შიო მღვიმელი, იგი ბავშვების მისწრაფებისა და მოთხოვნილების შეუღარებელი მესაიდუმლოა. არ





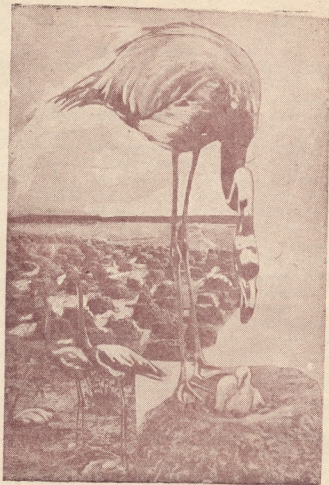
ფლამინგო

ფლამინგო წყალში მცურავი ფრინველია, როგორც გედი, ბატი, იხვი, ვარხვი (პელიკანი) და ასეთები. ფლამინგოს ძალიან გრძელი ფეხები და კისერი აქვს. მკერდზე და მხრებზე ვარდისფერი გადაჰკრავს, ისე თეთრია. მსხვილი და მოკეცილი ნისკარტი რომ არ აუშნობდეს, ძალიან ლამაზი ფრინველია. ნისკარტი კი იმიტომ აქვს მოკეცილი, რომ წყლის ფსკერზე, ნალექში ეძებს და იჭერს წვრილ ცხოველებს. ასეთ საქმეში მოკეცილი ნისკარტი ძალიან მოხერხებულა.

ფლამინგოს სამშობლოდ ითვლება აზიის ჩრდილოეთი ნაწილი, მაგრამ ცხოვრობენ სხვა ქვეყნებშიც და საბჭოთა კავშირშიც.

ფლამინგოები გუნდად ცხოვრობენ ზღვის ან მდინარის პირას, სადაც მარჩხი წყალია. ბუდე აკეთებენ ნალექისაგან. დედალი ფლამინგო დებს ერთ კვერცხს (იშვიათად ორ-სამს) და დაჯდება გამოსაჩეკად; როცა ის საქმლისათვის წავა, მამინ მამალი დადგება ბუდესთან და დარაჯობს კვერცხს ან გამოჩეკილ წიწილას.

აქ მოთავსებულ ფოტოგრაფიულ სურათზე ნაჩვენებია ყველაფერი ეს. აგერ წყლის ნაპირას ბევრი ბუდეა. აგერ დედალი ფლამინგო კვერცხებს აზის. იქვე მამალი ფლამინგოები კვერცხებს დარაჯობენ. სულ წინ კი მამა ახალგამოჩეკილ შვილს ეალერსება, სანამ დედა მოვიდოდეს.



აფთარი



აფთარი ძაღლის მსგავსი ცხოველია. მას კისერი შედარებით მოკლე აქვს, თავი დიდი და მაგარი კბილებით აღჭურვილი, ფეხები ღონიერი, ბასრი ბრჭყალებით შეიარაღებული.

აფთარს არ შეუძლია ჩვეულებრივი სიარული, ის მგელივით დაძუნძულობს ან დაოთხილი გარბის, თუ რაიმე საფრთხეს შენიშნავს. წარმოუდგენელია აფთარზე უფრო საზოგადოებრივი ცხოველი. ის მუდამ მოლუშულია, ყოველთვის გაბოროტებული, ავი საქმის ჩადენის მაძიებელი. ვინ იცის, მისგან ადამიანი როგორ შევიწროვდებოდა, რომ საქმა ძალასთან ერთად საქირა გამბედაობა არ აკლდეს. სწორედ სიმბდალად ზედმეტი სფრთხილე ვერ ხდის მას ფრად საშიშარ მტაცებელ ცხოველად. დღისით ის სადმე სოროში ზის, ღამით გამოდის და ნადირობს. მისი ნადირობა სრულიად არ არის დიდი სიმამაცისა და მოხერხების ნაყოფი. ნაცვლად ცოცხალ მსხვერპლზე თავდასხმისა, ის მეტწილად მძოვრსა და ლეშს ეძებს. მკვდარი, გახრწნილი ცხოველი აფთარის საუკეთესო საკვებია.

ის ლეშს დიდი რიხით ესხმის თავს და თავშეუკავებელი ვაჟმამძრობითა და სიხარბით ჭამს, ამ სრულიად არასამამაცო საქმეში აფთარი ისეთ გახელდებულ სიმსუნავესა და მოუთმენლობას იჩენს, რომ ჩვენს ენაში ამის აღსანიშნავად განსაკუთრებული თქმაც კი არსებობს: გააფთრებული იბრძვის, გააფთრებული ჭამსო. ავი, თითოეობა, უხასიათო აფთარი არავის არ უყვარს, მეტადრე ერთი საშინელი ჩვეულების გამო ის საშინლად სძავს ყველას. საქმე იმაშია, რომ არამზადა აფთარი, თუ სადმე მოახელებს,

სიამოვნებით კისრულობს ადამიანთა საფლავების გადათხრას. მისთვის ლეშში საუკეთესო საკვებია. ახალი, ცოცხალი მსხვერპლის დაგლეჯა მას არ ეხერხება, ამიტომ არჩევს იოლ სანადირო გზას. აფთარს ყვაე-ყორნებთან ერთად დიდ სარგებლობას აძლევს ადამიანთა ურთიერთბრძოლა და ომი. ბრძოლის ველზე მიტოვებულ გვამებს ის ყვაე-ყორნებთან ერთად ურცხვად ეპატრონება და დაუღალავად ასრულებს თავის „საპატრო“ საქმეს. ქვეყნად არ არის ხალხი, რომელიც აფთარს კარგად იხსენიებდეს. საცა არ გაიგონებენ მის შემხარავ ღმუილს, ყველა მას რისხვას და შეჩვენებას უგზავნის,



ბევრ ჩამორჩენილ კრუმორწმუნე ხალხს აფთარი ავისულის მატარებლად და უბედურების მათუწყებლადაც კი მიიჩნია. შეიძლება თუ არა აფთარის მოშინაურება? ბევრმა მეციერიმა ხანდაზმული ცემატყეპის შემდეგ მოახერხა აფთარის ისე მოშინაურება, როგორც ძაღლისა. მოშინაურებული აფთარები ადამიანისადმი გასაოცარ სიყვარულსა და ერთგულებას იჩენენ, ძალღვივით დასდევენ, ელაქტუებიან, წყმუტუნებენ და სხვა, მაგრამ, როგორც ყოველ გარეულ ცხოველზე, მინც შეუძლებელია მასზე სავსებით დანდობა.



ლამაზი და მომხიბლავია ჩვენი შავი ზღვის პირი, ცხრათვალა მზე აელვობრებს შავი ზღვის ტალღებს. აქ, ამ სანაპიროზე ყვავის ლიმონი და ფორთოხალი, ჩაის პლანტაციები ფარავენ გორაკის ფერდობებს, ცამდე აჭრილან თეთრტანა ვეკალიტები, ნაყოფით დატვირთულა ფეიხოა და ტუნგო.

ამ ათიოდე წლის წინათ ეს მხარე გაუფალრი, ჭაობებით იყო დაფარული, მაგრამ დააწრეს ეს ჭაობები, ჭაობთა ნაცვლად პლანტაციები გაშენდა.

ზოგან კიდევია დარჩენილი ასეთი ჭაობები, მაგრამ მათაც დააწრობენ და სანამდის მთლიანად დაწვებოდნენ, მინდა ერთ პაწაწინა, მაგრამ უცნაურ მცენარეზე ვიამბოთ.

ქობულეთის მახლობლად და სხვაგანაც მოპოვება ტორფიანი ჭაობები, რომელნიც მთლიანად დაფარულია ღია ფერის ხავსით. ეს ხავსი ისე მოედება ხოლმე ჭაობის ზედაპირს, რომ სხვა მცენარეს არც კი აუპაჟანებს, მაგრამ ზოგიერთი მცენარე მაინც შეიჭრება ხოლმე შიგ და ცხოვრობს. აი ამ სხვათა შორის არის ერთი პაწაწინა მცენარე, მიწის პირიდან ერთი ციდაც არ იქნება. ხავსის საბანზე გადუწყვია ათიოდე ფოთოლი და მათ შორის კი წვრილყვავილიანი ღერო ამოდის მოთეთრო ყვავილებით შემოსილი.

ფოთოლია აქ საინტერესო, იგი ქვევიდან მწვანეა, ზემო მხრიდან მოწითალო ფერი დაჰკრავს. გარდა ამისა, ამ ზემო მხარეზე უხვადა სხედან თავმოყრილი ბეწვები; ეს მსხვილი ნაწილები მსუსხავი და წებოსნაირი სითხით არიან ამოვსებული, რომელიც კარშიც ვონახვს.

აი, ხედავ, მობზუის პაწაწინა მწერი, ცა ქულად არ მიაჩნია, დედამიწა ქალამნად. დანახა მოწითალო ფოთოლი, ფრენა შეგნელო, შემოუარა გარშემო, წრე დაჰკრა, არც აცია, არც აცხელა და დაჯდა ზედ, დაჯდა და ნეტავ არ დამჯდარიყო.

ფოთოლი თითქოს ამოძრავდა, ბეწვები იხრებიან და მწერს ეხვევიან, თითქოს მიხვდა მწერი საფრთხე მომეცოდა, უნდა აფრენა, მაგრამ ვეღარ ახერხებს: ბეწვის თავიდან გამოეონილ ლორწოს დაუბამს. აქანავებს დეხებს, ფრთებს, მაგრამ ამით უფრო მჭიდროდ ეკვრება ზედ...მაღე ეს ბეწვები სულ ფარავენ ამ მწერს. აი, ბზუილიც აღარ ისმის

რა მოხდა ნეტავ?

რამდენიმე ხნის შემდეგ ნელნელა სწორდება დახრილი, მწერს შემოხვეული ჯირკვლები, და ხედავ, რომ მწერის მხოლოდ გამოფიტული ჩონჩხი-და დარჩენილა, დანარჩენი მას საზრდოდ მოუხმარია, შეუსრულტავს.

ცხრათვალა მზე კი ისევ ანათებს, გააშრობს ფოთლებს, მწერის ჩონჩხს და სალამოზე ზღვიდან ამოქროლილი ნიავი ამ ჩონჩხს ფოთლიდან გადამობერტყავს. ხვალ დილით ზედ დღევანდელი ამბის ნიშანიც კი არ იქნება.

მაგრამ დაშრება ჭაობები, და ეს მცენარეც გაქრება ჩვენში, მას მარტო ტორფის ჭაობში შეუძლია ცხოვრება.





3. მკვირვა

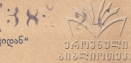
გ ა მ ო მ ა ნ ე ბ ი

წუწკია და ყაჩაღია,
ლამით ქურდობს, დაწანწალებს,
თუ ნახა რამ მან თავლია,
წაიღებს მთლად, გააწყალებს.
გზა და კვალი კარგად იცის,
მუქთად ქაშს და მუქთად ძღება,
თუნდ კედელი შეხედეს ფიცრის.
კბილით გახრავს და გაძვრება.
ყველას პარავს, ყველას ართმევს,
არც ხათრი აქვს, არცა რიდი,
კუდს მიწაზე რომ მიათრევს,
იქნებ თქვენც კი დააკვირდით?!

მეტად მოუსვენარია,
დახტის, დაუდგრომელია.
შეხედულად კი წყნარია,
სქამს და არამშრომელია.
თავისათვის კეთილი სურს.
სხვისთვის ავის მდომელია,
ყველა წყველის და აძაგებს,
მიწა-მიწა მძრომელია,
ხუთჯერ ვამბობ იმის სახელს,
ახლა თქვენ თქვით რომელია.



7



1. სესე, ცაცა, სოსო და კაკო წავიდნენ ტყეში. მათ უკან გამოედევნათ პატარა ცუგა.

— შეჩერდით! — შეპყვირა სესემ, დათვის ვხედავ, დათვის, აი სად არის დათვი!



4. აი უბედურება! დათუნამ გატობა წყალი, კაკო და ცუგა გარბიან თავის საშველად. სოსომ კი მოასწრო გადამალვა. სად არის სოსო?



2. — ვაი, ვაი! — იყვირეს ბავშვებმა, თავს ვუშველოთ!

ცაცა, სოსო და კაკო გარბიან თავქუდმოგლეჯილები. სესე კი გადაიკარგა, ის სადღაც დაიმალა.

სად არის სესე?



5. ცუგას საქმე ვერ არის კარგად, დათვი მას საცაა დაეწევა. კაკომ კი გადაუხვია გვერდზე და დაიმალა. სად არის კაკო?



3. სოსომ და კაკომ დათვის ოინი გაუკეთეს. ბურღლუნას ეზარება წყალში შესვლა. მაგრამ სად არის ცაცა?



6. „ეს როგორ მოხდა? — ფიქრობს დათვი: — სულ ხუთნი იყვნენ, ახლა კი ერთიც აღარ დარჩა. ლეკვიც კი სადღაც გაქრა“. სად არის ცუგა?